

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVIŠTĚ
V JOSEFOVĚ

Váš dopis čj. / ze dne MMHK/054124/2017/PP/FAL / 22. 3. 2017
Naše čj.: NPÚ-362/23002/2017
Vyřizuje: Ing. Kubina
Spisový znak: 820.2.

Magistrát města Hradce Králové
Odbor památkové péče
Československé armády 408
502 00 Hradec Králové

Josefov 10. 4. 2017

PÍSEMNÉ VYJÁDŘENÍ odborné organizace státní památkové péče

podle ust. §14 odst. 6 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů,

ve věci stavebních úprav **objektu Gayerových kasáren a nové přístavby, na pozemcích p. č. st. 291/4, 1371/1, 1374/2 a 240/2 k.ú. Hradec Králové, obec Hradec Králové**, které se nacházejí v památkové zóně Hradec Králové, prohlášené vyhláškou Východočeského krajského národního výboru v Hradci Králové ze dne 17. 10. 1990 o prohlášení památkových zón ve vybraných městech a obcích Východočeského kraje a na území Ochanného pásma MPR Hradec Králové, které bylo prohlášeno Rozhodnutím ONV v Hradci Králové o vymezení ochranného pásma městské památkové rezervace v Hradci Králové čj. 847 ze dne 8. 12. 1987.

Dne 23. 3. 2017 Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Josefově (dále jen „NPÚ, ÚOP v Josefově“) obdržel žádost Magistrátu města Hradec Králové, Odboru památkové péče o písemné vyjádření ve výše uvedené věci.

O závazné stanovisko v této věci požádalo Statutární město Hradec Králové, IČO 00268810, Československé armády č.p. 408/51, 502 00 Hradec Králové a Královéhradecký kraj, IČO 70889546, Pivovarské náměstí č.p. 1245/2, 500 03 Hradec Králové 3, které zastupuje TECHNICO Opava s.r.o., IČO 25849204, Hradecká č.p. 1576/51, Předměstí, 746 01 Opava 1.

Práce uvedené v žádosti:

- **"Stavební úpravy objektu Gayerových kasáren, vč. přístavby, Opletalova 334/2, Hradec Králové" podle dokumentace "Stavební úpravy objektu Gayerových kasáren, vč. přístavby, Opletalova 334/2, Hradec Králové" DUR, kterou vypracoval: TECHNICO Opava s.r.o., IČ: 25849204, Hradecká 1576/51, Předměstí, 746 01 Opava v 07/2016, zakázkové číslo TO-483-DUR.**

Hmotu nového objektu tvoří kvádr o půdorysu 45, 5 x 11, 10 m a propojovací část s historickou budovou o šířce 2,86 m. Hlavní vstup do přístavby je z jižní strany. Celá přístavba je zapuštěna pod úroveň terénu tak, aby došlo k návaznosti podlaží se stávajícím objektem.

„Objekt je dvoupodlažní s plochou střechou. Nosnou konstrukci tvoří železobetonový skelet, doplněný o průvlaky. Pro vertikální spojení podlaží je navrženo interiérové ocelové schodiště

s ocelovým zábradlím v centrální části přístavby a osobní výtah, nacházející se ve stávajícím objektu. Objekt je navržen jako symetrický.

Fasáda objektu je navržena jako samostatný prosklený plášť s vertikálním rastrováním. Předstupující sloupy spolu s atikou budou vytvořeny z pohledového železobetonu.

Rampy do objektu budou provedeny taktéž z pohledového železobetonu a budou po straně opatřeny ocelovým zábradlím.“ (Souhrnná technická zpráva, str. 6)

Vymezení dotčených kulturně historických (památkových) hodnot:

Předmětem památkové péče v památkové zóně Hradec Králové jsou historický půdorys a jemu odpovídající prostorová a hmotová skladba, městské interiéry včetně povrchu komunikací, plochy zvýšené ochrany, ostatní chráněné plochy a podzemní prostory, hlavní městské dominanty v dálkových i blízkých pohledech, nemovitě kulturní památky, ostatní objekty, soubory a prostory, dotvářející prostředí zóny a veřejná zeleň.

Dle Vyhlášky o prohlášení památkových zón ve vybraných městech a obcích Východočeského kraje jsou stanoveny

„Podmínky pro stavební a další činnosti:

- a) při pořizování územně plánovací dokumentace musí být vymezena vhodná základní funkce památkové zóny v prostorovém a funkčním uspořádání města a obce. V památkové zóně je nutno respektovat a zhodnocovat urbanistickou skladbu podle jednotlivých území, vyznačených v plánu zóny,
- b) využití jednotlivých částí památkové zóny, prostorů, souborů a objektů i ploch v památkové zóně musí být v souladu s jejich kulturní hodnotou, kapacitními i technickými možnostmi,
- c) veškeré úpravy prostorů, ploch, zeleně, kulturních památek a jejich souborů musí směřovat k jejich funkčnímu, technickému, estetickému, kulturnímu a společenskému zhodnocení s ohledem na charakter jednotlivých částí památkové zóny,
- d) při nové výstavbě musí být brán zřetel na charakter a měřítko zástavby a prostorové uspořádání památkové zóny. Míra nezbytné dostavby a přestavby musí být přiměřená památkovému významu jednotlivých částí památkové zóny,....“

Území s předpokládanou výstavbou víceúčelové haly se dále nachází v Ochranném pásmu MPR Hradec Králové, kde jsou stanoveny:

„B. Podmínky ochrany

1. Při pořizování územně plánovací, přípravné a projektové dokumentace, při provádění staveb a stavebních úprav, zásazích do terénních útvarů a městské zeleně je nutno dbát, aby nebyla změnami půdorysné, hmotové a výškové konfigurace zástavby a přírodních prvků v území ochranného pásma oslabena nebo porušena urbanistická struktura prostředí pásma, jeho architektonický ráz a panorama městské památkové rezervace.
2. Při všech přestavbách, nové výstavbě a dalších úpravách a změnách v památkovém ochranném pásmu budou respektovány architektonicko-urbanistické vztahy tohoto území k městské památkové rezervaci. Architektonické řešení novostaveb bude navazovat na charakter dochovaného prostředí a dotvářet jej přiměřenými prostředky soudobé architektonické tvorby.
3. Působení všech případných nově navrhovaných souborů a výškových objektů, které se pohledově uplatňují ve vztahu k městské památkové rezervaci, bude podřízena požadavku ochrany jejího panoramatu. Výtvarný obraz historického jádra bude chráněn zvláště ve vybraných dálkových pohledech v souladu se zpracovanou studií“....

Uzavřený areál Gayerových kasáren kopírující původní ravelin (barokní pevnost) sestává z většiny kasárenských a v menší míře novodobých objektů. Dva kasárenské objekty – západní a východní

kasemat tvoří areál původního kavalíru 33 a jsou prohlášenými kulturními památkami (rejstř. č. 30097/6-576). Dalšími objekty jsou budova fortny, nyní tržnice a dvě hlavní monumentální kasárenské budovy směřované fasádami do ulice Opletalovy, Šimkovy a Divišovy. Budovu na východní straně do Opletalovy ulice využívá Muzeum východních Čech jako odborná pracoviště a depozitáře. Budova na západní straně je bez využití. Fasády obou hlavních budov jsou již několik let v havarijním stavu. Dále zde jsou dva klasicistní vilové objekty s průčelím do ČSA čp. 332 a čp. 335. Prostor u čp. 335 je doplněn souborem moderních barevných plastik autorky Alexandry Kolářkové. Nádvorní novostavba na severní straně areálu, původně jídelna, slouží nyní jako veterinární ordinace a středisko řemeslných služeb. Novodobé objekty jsou nyní v řízení o odstranění staveb. Oplocení kasáren je původní, sestavné z litinových tyčí na podezdívce. V podzemí se nacházejí zbytky pevnosti, relikt boku bastionu a kurtiny.

Dopad prací uvedených v žádosti na dotčené kulturně historické (památkové) hodnoty:

Posuzované práce se zásadně dotýkají urbanistické struktury sídla a archeologického dědictví. Záměr počítá s výstavbou nového objektu v areálu historických objektů a podstatným způsobem zasahuje pod úroveň stávajícího terénu.

Závěrečné konstatování:

Z hlediska zájmů státní památkové péče NPÚ, ÚOP v Josefově dospěl k závěru, že práce uvedené v předložené žádosti **lze připravovat, při splnění následujících podmínek:**

- 1) **Vycházet z předešlého návrhu řešení přístavby, tedy návrh bude podporovat transparentnost objektu a minimalizovat zásahy pod úroveň terénu;**
- 2) **V dostatečném předstihu před zahájením stavebních prací bude v prostoru budoucího staveniště provedena archeologická sondáž za účelem zjištění**
  - a) **přítomnosti reliktů pevnostních konstrukcí, konkrétně bastionového boku a kurtiny;**
  - b) **přítomnosti, četnosti a složitosti dalších movitých a nemovitých prvků archeologického dědictví, zejména, nikoliv však výlučně v prostoru pevnostního příkopu**
  - c) **na základě výsledků provedené sondáže bude určen další postup navazujícího záchranného archeologického výzkumu**
  - d) **případně odkrytý relikt boku bastionu, nároží a kurtiny bude po provedené dokumentaci ponechán na původním místě a zajištěn proti poškození stavebními, tj. především zakládacími pracemi;**
- 3) **Bude předložena vizualizace propojení přístavby s objektem Gayerových kasáren;**
- 4) **Na ploché střeše přístavby nebudou umístěna technologická zařízení převyšující atiku přístavby;**
- 5) **Parkovací stání bude řešeno pouze jako dočasné (na což projekt odkazuje) a dále bude specifikováno řešení parteru ve finální úpravě.**
- 6) **Objekt bude řešen i v návaznosti na celkové urbanistické řešení a koncepci areálu;**
- 7) **Bude upřesněno materiálové řešení zpevněných ploch;**
- 8) **V dalším stupni dokumentace bude podrobně řešena obnova fasád, krovu a střechy.**

Odůvodnění:

Bohužel, dokumentace pro územní řízení byla NPÚ předložena v čistopisu, bez předběžné konzultace. Tím dochází ke zbytečnému prodlužování projednání akce a zároveň vyvolání dopracování předložené dokumentace. Doporučujeme proto v dalším stupni zpracování

dokumentace projednávat průběžně navržené postupy aby se zabránilo zbytečným časovým prodáváním a ekonomickým ztrátám jak investora, tak dotčených orgánů.

K podmínce č. 1 a 2: Předložený záměr byl dne 10. 4. 2017 projednán v Architektonické komisi NPÚ, ÚOP v Josefově, přičemž komise konstatovala, že předložené řešení se významně odchyluje od předložené dokumentace, ke které bylo vydáno stanovisko 24. srpna roku 2016. Závěr z komise je následující: *„Předložená dokumentace DUR neodpovídá odsouhlasené studii ze srpna 2016 (je vizuálně odlišná – trváme na co největší transparentnosti bez předsazení masivních betonových prvků; dokumentace dále předpokládá zahloubení objektu pod úroveň terénu, což bylo ze strany NPÚ důrazně zamítnuto – archeologie) a proto nesouhlasíme s navrženým řešením a doporučujeme rozpracovat původní odsouhlasenou studii.“*

Návrh přístavby v prostoru areálu Gayerových kasáren by měl vhodně korelovat s již stávajícími objekty. Jednoduché hmotové řešení ve tvaru protáhlého kvádru je pro danou lokalitu adekvátní. Co však působí nepatřičně, je kryté podloubí s podpěrami ve tvaru trojúhelníku zamezující průhledu skrze objekt. Masivnost prvků a zejména jejich šikmé položení působí ve vztahu k symetrické klasicistní stavbě neharmonickým dojmem.

Nové řešení dále uvažuje nad zapuštěním stavby o 1,74 m pod úroveň terénu a s tím i související výstavbu a zahloubení retenční nádrže. Je opět nutné upozornit na fakt, že nová přístavba i prostor pro retenční nádrž přímo zasahují do míst, kde se dříve nacházela barokní pevnost akde jsou prokazatelně její pozůstatky. Zakládání objektu a hloubení pod úroveň terénu tak může přinést řadu komplikací. Následně upozorňujeme, že před zakládáním stavby je zde nutné vytvořit sondáž, hloubkové a plošné vymezení reliktu barokní fortifikace. Až na základě odkrytí barokní pevnosti může být určen další postup a to za přispění záchranného archeologického výzkumu. Neboť s ohledem na architektonickou a historickou hodnotu reliktů pevnostní fortifikace a v souladu s ustanovením čl. 4 odst. (ii) mezinárodní Úmluvy o ochraně archeologického dědictví Evropy je třeba, aby byl způsob založení posuzovaného objektu vyřešen způsobem, který nepovede k narušení nebo dokonce k odstranění případně odkrytého reliktu pevnostní fortifikace.

K podmínce č.3: V předložené dokumentaci není předložena vizualizace napojení navržené přístavby k objektu Gayerových kasáren, což je jedním z legálních požadavků dle vyhlášky 499/2006 Sb.

K podmínce č. 4: Z projektu není zřejmé, zda na střešní plášť budou či nebudou umístována technologická zařízení. Jejich umístění na střeše je z hlediska památkové péče naprosto nežádoucí, neboť tato zařízení budou zasahovat zejména do „dálkových“ pohledů, tj. budou vnímána již z okolních ulic. Pohled na fasádu je tedy značně idealizován a nezakládá se na realitě.

K podmínkám č. 5 a 6: V předložené dokumentaci není zcela řešen prostor kolem stavby, a to i v dalších návaznostech na parkovací dům. Navržené parkoviště je prezentováno jako dočasné, nicméně projektu chybí finální řešení celého prostoru, které se po vybudování parkoviště a zpřístupnění stávajících prostorů stane poloveřejným až veřejným prostorem a s jako takovým by s ním mělo být pracováno. Není možné neustále připouštět novostavby (i mimo zóny) bez zpracování jejich urbanistického začlenění do stávajících prostorů. V projektu jsou navržena dočasná parkovací stání (zřejmě do doby výstavby parkovacího domu), ale není již dále řešeno, jak bude celý areál kasáren pojmán do budoucnosti. Tento fakt se týká jak povrchů komunikací, tak i řešení zeleně, mobiliáře, drobných architektonických prvků či technických prvků.

K podmínce č. 7: Navržený materiál zpevněných ploch bude dle Souhrnné technické zprávy řešen betonovou dlažbou, ve výkresu Situační výkres řešení parteru je zase uvažováno s kamennou dlažbou. Zde dochází k rozporu. Pro celý areál je zásadní, aby povrch komunikace byl řešen ve vztahu ke komunikaci v celém areálu, aby došlo ke sjednocení. Není možné volit povrch komunikace nahodile, viz předešlý bod.

K podmínce č. 8: Dokumentace obecně popisuje plánovanou obnovu fasád včetně výměny střešní krytiny a opravu krovu. V dalším stupni dokumentace budou podrobně rozepsány technologie oprav fasád (materiál, technologické postupy čištění, technologické postupy opravy fasád, návrh konečné úpravy fasád atd.), oprava krovu, navržený typ krytiny a způsob kladení.

Pro dokončení návrhu projektové dokumentace dále doporučujeme:

- 1) Zajistit dodržení podmínek při výstavbě přístavby v jedné části areálu podmíněním nutností výstavby přístavby v druhé části areálu;**

Odůvodnění:

K doporučení č. 1: Pro celý areál je žádoucí, aby byla dodržena stávající symetričnost, což je ostatně uvedeno i v ZS MM HK pod čj. MMHK/018059/2015 PP/Fal ze dne 29. 1. 2015.

Upozornění:

Posuzované práce budou prováděny v „území s archeologickými nálezy“, stavebník je tedy dle § 22 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, povinen ještě v době přípravy stavby oznámit svůj záměr Archeologickému ústavu AV ČR a umožnit jemu nebo oprávněné organizaci provést na dotčeném území záchranný archeologický výzkum.

Poučení:

Toto písemné vyjádření nahrazuje závazné stanovisko Magistrátu města Hradec Králové, odboru památkové péče.

Ing. Blanka Adámková
vedoucí Odboru péče o památkový fond

otisk úředního razítka

Přílohy (počet svazků): 0